

10. BÖLÜM

TRANSİT TİCARET, TRANSİT TAŞIMACILIK VE LOJİSTİK İŞLEMLERİ

**TRANSİT TİCARET REJİMİ ve İŞLEYİŞİ
GÜMRÜK KANUNUNDA TRANSİT TİCARET
T.T. BEYAN, SÜRE ve SONA ERMESİ
T. TİCARETTE ÖZELLİK ARZ EDEN İŞLEMLER
HAVA YOLU İLE TRANSİT TİCARET
POSTA YOLU İLE TRANSİT TİCARET
KKTC TAŞITLARI İLE TRANSİT TİCARET
TRANSİT TİCARETTE KAMBIYO İŞLEMLERİ
TRANSİT TİCARETTE VERGİLER
TRANSİT TAŞIMACILIK
VERGİ YASALARINDA TRANSİT TAŞIMACILIK
LOJİSTİK İŞLEMLERİ ve FONKSİYONLARI
LOJİSTİKTE DIŞ KAYNAK ve “ 3 P ”
LOJİSTİKTE BELGELER ve DEFTERLER**

10. TRANSİT TİCARET, T. TAŞIMACILIK ve LOJİSTİK

Uluslararası ticarete transit ticaret ve transit taşımacılık bir birinden ayrı işlemlerdir.

Birinde uluslararası ticaret alış, satış vardır.

Diğerinde ise taşımacılık hizmeti vardır.

Transit ticaret bir malı her hangi bir ülkeden satın alıp, başka bir ülkedeki alıcıya satış işlemidir.

Transit taşımacılık ise bir malı bir ülke satıcısından teslim alıp, uluslararası taşıma kurallarına göre, üçüncü ülkeler üzerinden geçirilmek suretiyle, başka bir ülkedeki alıcısına teslim etmek amacıyla taşıma hizmeti vermektir.

Dış ticarete, taşıma hizmeti ile birlikte yurt içi ve yurt dışı lojistik hizmetler de verilmektedir. Malın imalatçısından, nihai tüketicisine kadar yapılan hizmetler de **lojistik hizmetin** konusuna girmektedir.

Transit taşımacılık, uygulamada transit ticaret ile karıştırıl-maktadır. İkisi de ayrı konular olarak aşağıda açıklanmıştır.

Örnek-1; Ege A.Ş 'nin Almanya dan 1.000.- Euro (€) 'dan satın aldığı malı, Azerbaycan da bir alıcıya 1.100.- € 'ya satması transit ticarettir. Bu örnekte alış ve satış faturaları vardır.

Örnek-2; Ege Taşımacılık Ltd. Şti 'nin Almanya dan teslim aldığı malı, Azerbaycan da bir alıcıya "TIR Sözleşmesi" kapsamında teslim etmesi transit taşımacılıktır. Bu örnekte taşıma faturası vardır.

Örnek-3; Kale Lojistik Ltd. Şti 'nin Almanya dan malları tedarik etmesi, Azerbaycan daki alıcıya, aracı firma adına teslim etmesi, mal ile ilgili bakım, onarım ve servis hizmeti vermesi lojistik işlemleri kapsar.

10.1. TRANSİT TİCARET

Eşyanın bir yerden alınıp, Türkiye gümrük bölgesinde serbest dolaşıma girmeden, başka bir ülkeye ya da başka birine satış ticarettir. İhracatçı bu ticarete muafiyetlerden yararlanır.

Şartlı muafiyet kapsamında, ekonomik etkili rejimdir.

TRANSİT REJİMİ;

- Ulusal transit rejimini (Türkiye gümrük bölgesi içinde başlayıp, biten transit rejimini),

- TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesini (TIR Sözleşmesini),
- Ortak Transit Rejimine İlişkin Sözleşmeleri (Serbest Transit),
- Geçici İthalat Sözleşmesini,
- Kuvvetlerin Statüsü Hakkında Kuzey Atlantik Anlaşmasına Taraf Devletler Arasındaki Sözleşmeler, kapsamındaki transit işlemlerini kapsar. (Gm.Ynt. Dğşk. Y.D.Y;01.08.2017 t. 30141 s.R.G).

10.1.1. TRANSİT TİCARET İŞLEMLERİ

Yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malın, yine yurt dışında veya farklı serbest bölgede başka bir alıcıya ya da antrepoya satılması işlemidir.

Transit rejim kapsamında satın alınan malın, Türkiye üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya (*Türkiye üzerinden geçirmeksizin*) başka bir ülke alıcısına teslimi yapılabilir. Yasa ile transit ticareti yasak olan patlayıcı mallar transit ticarete konu olamaz. İthalat ve ihracat yapılması yasaklanmış ülkelerle transit ticaret yapılamaz. (*İhr. Ynt. 4-n*)

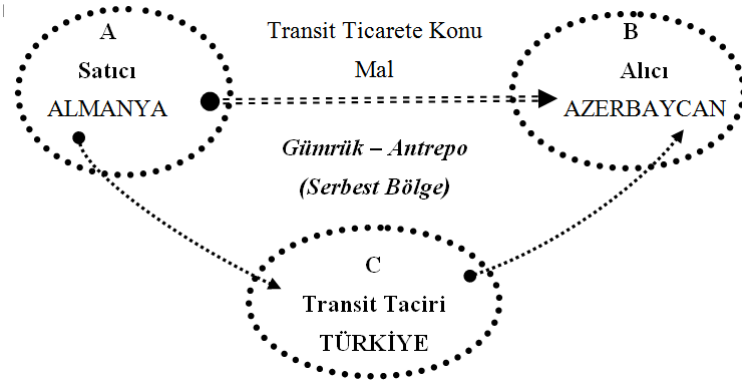
10.1.1.1. TRANSİT TİCARET İŞLEYİŞİ

Transit ticaret işlemleri gümrük mevzuatında yer alan transit rejimi kapsamında yürütülür.

Transit ticaretin işleyişi aşağıda iki örnek ile açıklanmıştır:

ÖRNEK;

Transit ticarete konu mal, transit taciri Türk firması **(C)** tarafından, yurt dışında Almanya daki satıcı **(A)** firmasından fatura ile satın alınır. Yine yurt dışında Azerbaycan daki alıcı **(B)** firmasına fatura ile satılır. Aradaki lehte fark transit taciri Türk firmasının transit ticaretten elde ettiği kâr olur. Bu transit malın Almanya dan Azerbaycan'a ulaştırılması, Türkiye üzerinden ya da hiç Türkiye ye uğramadan geçişinin yapılması, transit ticaretin akışını değiştirmez.

Transit ticarete malın Türkiye gümrük bölgesine serbest dolaşıma girişi yapılmadan, başka alıcılara satışı yapılması işlemi söz konusudur. Bu alıcılar yurt dışı alıcı olabileceği gibi yerli alıcılar da olabilir. Yerli alıcılar bu malı Türkiye'ye sokmak isterse ithalat rejimi uygulanır.

10.1.1.2. Ulusal ve Ortak Transit Rejim, Terimler ve NCTS Sistemi

10.1.1.2.1. TRANSİT TİCARETTE TERİMLER

Aktif Taraf; Ortak Transit Rejimi Sözleşmesinde akit taraftır.

Hareket Gümrük İdaresi; Eşyayı transit rejimine tabi tutan beyanın kabul edildiği gümrük idaresidir.

Eşyanın Serbest Bırakılması; Hareket gümrük idaresinin, eşyanın transit rejimin amaçlarına uygun olarak sevkine izin vermesidir.

Varış Gümrük İdaresi; Transit rejimine tabi tutulan eşyanın, transit rejimin sonlandırılması için sunulması gereken idaredir.

Asıl Sorumlu; Transit rejim beyanında bulunan veya adına rejim beyanında bulunulan kişidir. Genel olarak transit rejimi teminatlı bir rejim olduğundan, asıl sorumlu aynı zamanda teminat sahibi kişidir.

Transit Refakat Belgesi (TRB); Transit beyanındaki eşyaya refakat etmek üzere bilgisayarlı transit sisteminde bastırılan belgedir. Kalem listesi ve transit refakat belgesi ayrılmaz parçalardır.

Transit, Güvenlik Refakat Belgesi (TGRB); Transit beyanının, emniyet ve güvenlik bilgilerini içermesi halinde, transit beyan bilgileri ile emniyet ve güvenlik bilgilerine dayanan ve eşyaya refakat etmek üzere bilgi-sayarlı transit sisteminde bastırılan belgedir.

Tek İdari Belge (TİB); “EŞya Ticaretindeki İŞlemlerin BasitleŐtirilmesine” ilişkin sözleŐmede öngörülen belgedir.

T1 ve T2 gibi kodları; eşyanın transit ticarete hangi statü altında taŐındıđını belirten kodlardır.

T1 Kodu, Avrupa Birliği dışı eŐyaların taşınmasında kullanılır.

T2 Kodu; Avrupa Birliği eŐyalarının taşınmasında kullanılır.

TR Kodu; Ulusal transit rejiminde açılan beyannamelerde kullanılır. Hareket ve varış idareleri Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde olan transit işlemlerinde kullanılan rejim kodudur.

LRN (Local Reference Number), asıl sorumlu tarafından transit beyannamesinin sistem üzerinden düzenlenmesi ile sistem tarafından otomatik olarak verilen bir tescil numarasıdır.

MRN (Movement Reference Number) ise; LRN almıŐ bir transit beyannamesinin hareket idaresince kabul, tescil ve muayenesi sonucunda sistem tarafından otomatik olarak verilen bir tescil numarasıdır.

Garanti Referans Numarası (GRN); Garanti referans numarası teminat idaresine sunulan her mektup için ayrı ayrı verilen bir numaradır. Beyanname hazırlanması esnasında teminat bölümünde bu numara giriş yapılarak teminat kullanılır.

10.1.1.2.2. ULUSAL VE ORTAK TRANSİT REJİM

Ulusal Transit Rejimi; Türkiye gümrük bölgesi içerisinde başlayıp biten transit iŐlemleridir. Hareket ve varış gümrük idareleri Türkiye gümrük bölgesi içerisinde ise rejime ulusal transit rejimi denir.

Ortak Transit Rejimi; lkemizin de 2012 yılında taraf olduğu Ortak Transit Sözleşmesi (OTS) erevesinde Avrupa Birliği ve EFTA (*İzlanda, Norveç, İsviçre ve LihtenŐtayn*) lkeleri ile ülkemiz arasında gerçekleştirilen transit işlemlerinin yrtldğu rejimdir.

Ortak Transit Rejimin Faydaları;

- İşlemlerin hızlandırılması ve basitleştirilmesi,
- İşlemlerin kâğıtsız ortamda yürütülmesi (fallback durumu hariç),
- Belirli koşullarda basitleştirilmiş işlemlerden yararlanmak,
- Teminatların takip edilmesi,
- Taraf ülkelerden geçiş kolaylığı,
- Kapsamlı teminat kullanılması halinde, teminatların hızlı bir şekilde düşürülmesidir.

10.1.1.2.3. YENİ BİLGİSAYARLI TRANSİT SİSTEMİ (NCTS)

Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi (NCTS); ortak transit işlemleri ile ulusal transit işlemlerinin bilgisayar ortamında izlendiği sistemdir. Kâğıt beyanname kullanılmaz.

Transit işlemler gerçekleştirilirken elektronik mesajlaşma ile veri alışı, veri verişinin her safhası elektronik ortamda takip edilir.

NCTS uygulamasına erişim için;

Asıl sorumlular Bilgisayar kullanıcı kodları ve şifreleri ile NCTS uygulamasına erişim sağlar.

NCTS için yeni bir kullanıcı oluşturmaya gerek yoktur.

Transit beyanı asıl sorumlu tarafından NCTS üzerinden elektronik ortamda yapılır.

NCTS uygulamasında ilgili alanlar asıl sorumlu tarafından doldurulur.

NCTS Amacı; Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi (NCTS), transit beyanının sunulmasından rejimin ibra edilmesine kadar;

- Transit ticaretin her aşaması elektronik ortamda gerçekleştirilir.
- Gümrük idareleri ile ticaret erbabı arasındaki iletişim sağlanır.
- Elektronik mesajlar ile güven sağlanır.
- Güvenli ticaret erbabı için basitleştirmiş işlemler ve teminatlar uygulamaya koyulur.
- Transit ticaret süreci hız kazanır. (<http://ggm.gtb.gov.tr>)

10.1.1.3. GÜMRÜK KANUNUNDA TRANSİT REJİMİ

Transit rejimde gümrük beyannamesi ile beyan yapılır. Gümrük beyannamesinin nüshaları aşağıdaki şekilde kullanılır.

- Transit işlemleri için;** 1, 4 ve 5 no.lu nüshalar kullanılır.
- Hem transit hem ihracat için;** Bir beyanname formunun hem ihracat hem de transit işleminde kullanılmak istenmesi halinde, 1, 2, 3, 4 ve 5 no.lu nüshalar, ihracat beyannamesi ve transit beyannamesi olarak kullanılır.
- Hem transit hem ithalat için;** Bir beyanname formunun hem transit hem de ithalat işleminde kullanılmak istenmesi halinde, 1, 4, 5, 6, 7 ve 8 no.lu nüshalar, transit beyannamesi ve ithalat beyannamesi olarak kullanılır. (*Gm.Ynt.07.10.2009.t.27369 s.RG*)

10.1.1.3.1. TRANSİT REJİMİ

Transit rejimi;

- İthalat vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayan serbest dolaşıma girmemiş mallar için uygulanır.
- İhracatla ilgili gümrük işlemleri tamamlanmış eşyanın, gümrük gözetimi altında Türkiye gümrük bölgesi içindeki bir noktadan diğerine taşınmasında uygulanır.

Gümrük idareleri, transit rejimine tabi tutulan eşyanın Türkiye gümrük bölgesi içinde;

- Yabancı bir ülkeden yabancı bir ülkeye,
- Yabancı bir ülkeden Türkiye'ye,
- Türkiye'den yabancı bir ülkeye,

- Bir iç gümrük idaresinden diğer bir iç gümrük idaresine, taşınmasına izin verir.

Transit rejimine tabi eşyanın Türkiye gümrük bölgesinde taşınması;

- Transit rejimi beyanı kapsamında,
- TIR karnesi kapsamında,
- Transit belgesi olarak kullanılan ATA karnesi kapsamında,
- Kuvvetlerin Statüsüne Dair Kuzey Atlantik Anlaşmasına Taraf Devletler Arasındaki Sözleşme ile öngörülen form 302 kapsamında,
- Posta kolileri dâhil olmak üzere posta yoluyla,
- Yönetmelik ile belirlenecek hallerde, demiryolu ile taşımada CIM Taşıma Belgesi, büyük konteynerler ile taşımada TR Transfer Notu, havayolu ve denizyolu ile taşımada eşya manifestosu kapsamında yapılır.

Transit rejimine tabi tutulan eşya ve gerekli belgeler, rejimi düzenleyen hükümlere uygun olarak varış gümrük idaresine sunulduğunda, transit rejimi sona erer.

Hareket gümrük idaresindeki bilgi ve belgeler ile varış gümrük idaresindeki bilgi ve belgelerin karşılaştırılması sonucunda, transit rejiminin usulüne uygun olarak sonlandırıldığı belirlenmesi halinde rejim ibra edilir.

Transit rejiminin uygulanmasında ekonomik etkili bir gümrük rejimine tabi eşyanın taşınmasına ilişkin olarak Müsteşarlıkça belirlenecek özel hükümler saklıdır. (*Gm. Kn. 84*)

10.1.1.3.2. TRANSİT REJİMİNDE TEMİNAT

Transit eşyası için tahakkuk edebilecek gümrük vergilerinin ödenmesini sağlamak üzere teminat verilmesi zorunludur.

Ancak;

Havayoluyla, Boru hattıyla, Demiryoluyla, Denizyoluyla, yapılan taşımalar için, yönetmelikle belirlenen haller dışında teminat aranmaz.

Teminat:

- Tek bir transit işlemi için bireysel teminat,
- Müsteşarlık tarafından izin verilmesi halinde, birden fazla transit işlemi için kapsamlı teminat, şekillerinde olabilir.

Bu izin;

- Türkiye Gümrük Bölgesinde yerleşik olan,

- Transit rejimini düzenli uygulayan, gümrük idaresince bu rejime ilişkin yükümlülüklerini yerine getirebileceği belirlenen,
- Gümrük veya vergi mevzuatını ihlal etmemiş kişilere verilir.
- Güvenirlik standartlarına sahip kişilere indirilmiş kapsamlı teminat veya teminattan vazgeçme izni verilebilir. Teminattan vazgeçme izni, Müsteşarlıkça yüksek risk içerdiği belirlenen eşyanın transit işlemlerinde uygulanmaz. (Gm.Kn.85)

10.1.1.3.3. TRANSİT REJİMİNİN BEYANI ve BEYAN EVARKLARI

Transit rejimin beyanı ve transit rejim çeşidine göre gerekli evraklar aşağıda ayrı olarak açıklanmıştır.

10.1.1.3.3.1. TRANSİT BEYANI AÇILIŞI

Türkiye de transit ticaret beyanı NCTS (*Yeni Bilgisayarlı Transit Sistemi*) ile yapılır.

Transit ticarete; asıl sorumlu;

- Bilgisayar kullanıcı kodu girişi ve
- Şifre kullanarak NCTS sistemine erişim sağlar.

Transit ticaret rejiminin beyanı gümrük beyannamesi ile yapılır.

Transit rejimine tabi tutulan eşyaya eşlik eden ve beyanname bilgileri doğrultusunda “Transit Refakat Belgesi” düzenlenir.

Transit beyannamesi, asıl sorumlu tarafından imzalanır.

Transit ticaret rejimine tabi eşyanın ihbar ile özel durumlar hariç mühürlerin sağlamlığı incelenir. Kapların açılmış olup olmadığı kontrol ve tespit edilir. Gerektiğinde mühür altına alınmak suretiyle varış gümrük idaresine geri iadesi, sevk edilmesi yapılabilir.

Antrepolardan veya gümrük idarelerince konulmasına izin verilen diğer yerlerden çıkarılarak transit edilecek eşya, gerek görülmesi halinde muayene edilir.

10.1.1.3.3.2. TRANSİT BEYAN ÇEŞİDİNE GÖRE AÇILIŞ BELGELERİ

- a) Ortak ve ulusal transit rejiminde; Transit Refakat Belgesi,
- b) TIR Sözleşmesi ile transitte; TIR Karnesi,

- c) Geçici İthalat Sözleşmesi kapsamında; ATA Karnesi,
  - ç) Kuvvetlerin Statüsü Hakkında Kuzey Atlantik Anlaşmasına Taraf Devletler Arasındaki Sözleşme ile öngörülen transitle; Form302,
  - d) Demiryolu ile taşımalara ilişkin basitleştirilmiş usulde; CIM Taşıma Belgesi,
  - e) Denizyolu ve havayolu ile taşımalara ilişkin basitleştirilmiş usulde; Manifesto,
  - f) Ulusal transit rejiminde, beyan formu kullanılır.
- (Gm.Ynt. Dğşk. Y.D.Y; 01.08.2017 t. 30141 s.R.G.-Md.213)

10.1.1.3.4. TRANSİT TİCARET SÜRESİ

Transit ticaret ile taşınan eşyanın, hareket gümrük idaresinden sevki tarihinden itibaren taşıma aracının sürati, kat edeceği mesafe, hava ve yol durumları dikkate alınarak süre belirlenir. Gümrük idaresi tarafından tespit edilen süre içinde eşyanın varış gümrük idaresine sunulması gerekir. Bu sürenin geçip geçmediğinin tespit edilmesi için, hareket gümrük idaresince transit refakat belgesine sürenin bitim tarihi yazılır. Varış gümrük idaresince de, bu tarih göz önünde bulundurulur.

Türk Gümrük Bölgesi'nde transit halinde olan araçlar için aşağıdaki transit süreleri uygulanır:

- a) Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında en fazla 6 gün (144 saat),
- b) Ekim, Kasım, Aralık, Ocak, Şubat, Mart aylarında en fazla 8 gün (192 saat), transit süresi tanınacaktır.

Ancak söz konusu süreler; demiryolu ile yapılan taşımalarda ve Karayolları Genel Müdürlüğünce düzenlenen Özel Yük Taşıma İzin Belgesi ile taşınan eşya için ilgili belgede belirtilen taşıma sürelerini geçmeyecek şekilde gümrük idaresi tarafından arttırılabilir.

Transit süresi, giriş veya hareket gümrük idaresindeki işlemler bitikten sonra, aracın sevk edildiği saate başlar. Sürenin bitim tarihi transit belgesinde gün, ay ve yıl olarak belirtilir. Süre bitim saati yazılır.

Serbest bölgelere transit olarak sevk edilen eşya için alıcı tarafından ibraz yapılmazsa, eşyayı taşıyan araçların serbest bölgeye geliş tarihi (saati)

gümrük idaresi tarafından düzenlenecek bir tutanakla belirlenir. Söz konusu araçların transit sürelerinin geçip geçmediğinin hesaplanmasında tutanağın düzenlendiği tarih (*saat*) esas alınır.

(*Gm.Gn.Md.06.01.2012.t.00630.s.yazı*)

10.1.1.3.5. TRANSİT TİCARETTE GÜMRÜK İŞLEMLERİ

Türkiye gümrük bölgesinde bir yerden diğer bir yere Transit Rejimde taşınan eşyaya aşağıdaki hükümler uygulanır;

- a) Eşyanın gümrüğe sunulmasına,
- b) Özet Beyan verilmesine,
- c) Eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına,
- d) Eşyanın geçici olarak depolana yerine alınmasına, ilişkin hükümler uygulanır. (*Gm.Kn.88*)

10.1.1.3.6. TÜRKİYE GÜMRÜK BÖLGESİ İÇİNDE TRANSİT TİCARET

Türkiye gümrük bölgesi içinde yapılan transit ticaret ulusal transit ticaret olarak adlandırılır.

Ulusal transit rejiminin uygulanmasında, özel veya farklı bir düzenleme olmadığı sürece, Ortak Transit Rejimine ilişkin hükümler ulusal transit rejimi için de geçerlidir. Tüm işlemler uluslararası transit ticaret işlemlerindeki gibi geçerlidir.*¹

Ancak;

- Bir Türk limanından, başka bir Türk limanına transit ticaret ile gönderilen eşyayı, yalnız Türk bandıralı gemiler taşıyabilir.
- Bir Türk limanına denizyolu ile gelen transit eşyanın, gemiden indirilmeksizin aynı gemi ile bir başka Türk limanına taşınması durumunda transit beyannamesi düzenlenmez.*²

(*Gm.Ynt. Dğ. Y.D.Y;01.08.2017 t.30141 s.R.G- *1Md.5*2Md.227*)

10.1.1.3.7. TRANSİT REJİMİ SONLANDIRILMA VE TEYİT İŞLEMİ

Transit ticaret işlemlerinde, rejim süreci aşağıdaki şartların oluşması halinde son bulur:

- a) Transit rejimine tabi tutulan eşya ve transit refakat belgesi, usulüne uygun olarak varış gümrük idaresine sunulduğunda, transit rejimi sona erer.
- b) Transit işlemi, mücbir sebep ve beklenmeyen hallerde, beyanname kayıtlı varış gümrük idaresinden başka bir idarede sonlandırılabilir. Bu durumda bu idare, varış gümrük idaresi olur.
- c) Varış gümrük idaresi tarafından, transit refakat belgesinin ibrazından ve uygunluğun tespitinden sonra elektronik ortamda teyit yapılır.

10.1.2. TRANSİT TİCARETTE KAMBIYO İŞLEMLERİ

Transit ticaret işlemlerinde banka bulunması zorunludur.

Transit ticaret alış faturasının düzenlenmesinde ve fatura bedellerinin ödenmesinde ithalat kambiyo hükümleri, satış faturası işlemlerinde ve transit ticaret satış hasılatının tahsilinde ihracat kambiyo hükümleri geçerlidir. T.C Merkez Bankası Kurları geçerlidir.

Transit ticaret alış faturalarında döviz satış kuru, satış faturalarında ise döviz alış kuru uygulanır.

Transit ticaret satış bedelinin tasarrufu serbesttir.

Ulusal transit işlemlerde, Avro cinsinden parasal uygulamalarda, T.L karşılığı hesaplanmasında, transit ticaret beyannamesinin T.C M.B efektif satış kuru uygulanır. (Km;Md. 2009-1)

10.1.3. TRANSİT TİCARETTE VERGİLER

Yurtdışında gerçekleşen mal teslimleri ile yurt dışında ifa edilip yine yurtdışında yararlanılan hizmetler KDV 'nin konusuna girmez. Türkiye 'de yapılmayan işlemin bedeli üzerinden KDV hesaplanmaz.

ÖRNEK; Türkiye deki bir mükellefin;

- a) Yurt dışındaki bir firmanın doğrudan yurt dışındaki başka bir firmaya (*mallar Türkiye 'ye gelmeksizin*) yapacağı teslimlere ilişkin olarak verdiği aracılık hizmeti,

- b) Yurt dışındaki bir firmanın mallarının, yine yurt dışındaki bir başka firmaya pazarlanmasına yönelik yurt dışında verilen komisyonculuk hizmeti, Türkiye'de ifa edilmediğinden ve bu hizmetten Türkiye'de faydalanılmadığından KDV 'nin konusuna girmez.
- c) Türkiye 'ye getirilmeksizin yine yurt dışına satış yoluyla yapılan transit ticaret işlemi nedeniyle yüklenilen vergiler (KDV), indirim konusu yapılamaz.

Transit ticarete konu malın alınması ve satılmasında vergi, resim harç istisnası uygulanır.

Transit ticaret bedeli döviz olarak hesaplarda izlendiği sürece dönem sonlarında değerlemeye tabi tutulur. (VUK.280), (KDVGUT)

10.2. TRANSİT TAŞIMACILIK

Transit taşıma, uluslararası ticarete bir ülkeden diğerine gönderilen malların üçüncü ülke sınırları üzerinden geçirilmesidir.

Milletlerarası anlaşma kapsamında “Transit Taşımacılık”; aşağıdaki şartları da kapsamak suretiyle tanımlanmıştır.

- a) Aktarma, depolama,
- b) Ambalajın açılması,
- c) Taşımacılık türünü değiştirme olsun ya da olmasın,
- d) Taşımanın bir ülkede başlayıp başka bir ülkede bitişidir.

Günümüzde transit taşımacılıkta ana kural ülkeler arasındaki geçişin anlaşma ile belirlenmiş serbest kurallara göre yapılmasıdır. Milletler arası anlaşma öncesinde, transit taşımacılıktan da vergi alınmıştır.

Transit taşımacılığı düzenleyen çok taraflı anlaşmaların başında Cenevre de 1959 yılında düzenlenen TIR sözleşmesi gelir. Bu sözleşmeye göre, transit mallar hiçbir vergi, resim, harç ödenmeden üçüncü ülke sınırları arasından taşınabilir.

Transit taşımacılık, Türkiye 'nin de taraf olduğu “Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Transit Taşıma Çerçeve Anlaşması” kapsamında, milletlerarası anlaşma hükümlerine göre yapılır.(17.05.2008.t.26879.s.R.G)

10.2.1. T. TAŞIMACILIKTA MİLLETLERARASI ANLAŞMA KURALI,

Dünya ticaretinde “Milletlerarası Anlaşma” dış ticareti kolaylaştırır. Gelişmekte olan ülkeleri koruma altına alır. Taraf ülkeler için bağlayıcı hükümler getirmek suretiyle vergi ve maliyet avantajı yaratır.

Milletlerarası anlaşma kuralları aşağıdaki konuları kapsar;

- a) Bölgesel ve uluslararası ticareti kolaylaştırmak,
- b) Denize çıkışı olmayan devletlerin ekonomik açıdan ilerlemesi için transit taşıma düzenlemeleri yapmasına yardımcı olmak,
- c) Anlaşmaya taraf ülkeler arasında eşyanın, yolcuların ve bagajların sorunsuz, hızlı ve etkin dolaşımını sağlamak,
- d) Transit taşıma sırasında, eşyanın, kişilerin ve yolcuların emniyetini sağlamak ve gereksiz gecikmeleri önlemek,
- e) Gümrük sahteciliğini ve ülkelerin vergi kaybını önlemek,
- f) Özel hizmet ücretleri hariç olmak üzere, motorlu araçlarla gerçekleştirilen transit taşıma da, gümrük vergileri ile diğer harçlardan istisna kolaylıkları sağlamaktır.

10.2.2. YOLCU TAŞIMACILIĞI,

Uluslararası transit taşımacılıkta, yolcu taşıma işlemi “Yolcu Bileti” ile belgelenir.

Yolcu bileti aşağıdaki özellikleri taşır;

- a) Uluslararası hukukta yolcu bileti bir taşıma sözleşmesidir.
- b) Yolcu taşınmasında, taşımacı bireysel veya toplu bilet düzenler.
- c) Bilette taşımacının adı yer alır.
- d) Bilette yolcunun ismi ve kimliği de belirtilir.
- e) Biletin bulunmaması, kurallara aykırılığı veya kaybedilmesi, taşıma sözleşmesinin varlığını veya geçerliliğini etkilemez.
- f) Yolcunun talebi halinde yolcunun bagajı kayıt edilir.
- g) Taşımacı imkan dâhilinde bilet ile birlikte kendisine teslim edilen bagajın sayısını ve niteliğini ve beyan değerini gösteren bir bagaj kayıt makbuzu veya benzer başka bir belge verebilir.

10.2.3.2. TÜRKİYE DE TRANSİT TAŞIMACILIK VE İSTİSNALAR,

Uluslararası anlaşmalara taraf olan Türkiye de transit taşımacılıkta vergi istisnaları uygulanır. Bu istisnalar aşağıda açıklanmıştır.

10.2.3.2.1. TRANSİT TAŞIMACILIKTA VERGİ RESİM HARÇ İSTİSNASI

Dış ticaret işlemlerinde, motorlu araçlarla gerçekleştirilen transit taşımacılık işlemi, gümrük vergileri ile diğer vergi, resim ve harçlardan istisnadır. (EİT.2008.13510.Md.5, 17.05.2008.t.26879.s. R.G)

10.2.3.2.2. TRANSİT TAŞIMACILIKTA KDV İSTİSNASI

Türkiye de; transit ve Türkiye ile yabancı ülkeler arasında yapılan taşımacılık işlerinde katma değer vergisi istisnası vardır. (KDV Md.14)

İstisnadan aşağıdaki taşıma şekilleri yararlanabilir;

- Yabancı bir ülkede başlayıp Türkiye'den geçerek yabancı bir ülkede sona eren transit taşımacılıklar.
- Yabancı bir ülkede başlayıp Türkiye de sona eren taşımacılıklar.
- Türkiye'de başlayıp yabancı bir ülkede sona eren taşımacılıklardır.

Taşıma işleminin ihracat işleminde; Türkiye gümrük bölgesine kadar, ithalat işlemlerinde ise Türkiye gümrük bölgesinden sonraki aşamalarda yurt içinde başka ikinci bir taşıma firmasına yaptırılması halinde taşıma faturasında KDV uygulanır.

ÖRNEK: İthalatçı **X** A.Ş, ithal edeceği malların Arjantin'den Bursa 'daki deposuna taşınması için Türkiye'de **Y** Taşımacılık A.Ş ile anlaşmıştır. **Y** Taşımacılık A.Ş malların Arjantin den Gemlik limanına deniz yolu ile taşınmasını kendisi yapmıştır. Gemlik limanından Bursa deposuna kara yolu ile taşıma işini ise **Z** Taşımacılık A.Ş 'ne yaptırmıştır.

Bu durumda;

- Y** Taşımacılık A.Ş 'nin, ithalatçı **X** A.Ş 'ye düzenleyeceği fatura transit taşımacılık faturasıdır. Fatura da KDV yer almaz.

- b) Z A.Ş 'nin, Y. Taşımacılık A.Ş 'ye düzenleyeceği fatura ise yurt içi taşımacılık işlemidir. Yurt içi parkur sayılır. Düzenlenecek yurt içi taşımacılık faturasında KDV ayrıca gösterilir.

Serbest bölgeden yurtdışına veya yurtdışından serbest bölgeye yapılan taşımalar KDV 'den istisnadır.

Ancak;

S. Bölgeden ülke içindeki herhangi bir noktaya veya ülke içinden S. Bölgeye yapılan ihracat amaçlı taşımacılıklar KDV 'den istisnadır.

S. Bölgelerden yurt içindeki taşımalar, ihracat amaçlı değilse, istisna kapsamına girmez. Taşıma faturalarında KDV ayrıca uygulanır.

Uluslararası transit ya da yolcu taşıma işlemlerinde; bilet satış komisyonu KDV 'den istisnadır. İstisnanın geçerli olması için;

- Acente tarafından taşıma firmasına komisyon faturası düzenlenir,
- Fatura üzerinde; *“Uluslararası taşımaya ait bilet satışına ilişkin komisyon olduğundan 3065 s. KDV Kanunu 14. maddesi gereğince KDV hesaplanmamıştır.”* açıklaması yazılır.
- Faturada bedel üzerinden KDV hesaplanmaz. (11.s.n.KGVUT)

10.2.3.2.3. TRANSİT TAŞIMACILIKTA ÖTV İSTİSNASI

İhracat rejimi kapsamında yurt dışına çıkarılacak eşyayı taşıyan kamyon, çekici ve soğutucu ünitesine sahip araçlara özel tüketim vergisi (ÖTV) uygulanan yakıt teslimi ÖTV 'den muaftır.

Bu istisna aşağıdaki şartlarda uygulanır;

- İhracat rejimine tabi eşya taşıyan kamyon, çekici ve soğutucu ünitelerinin standart yakıt deposu miktarlarını aşamaz.
- Bu istisna araçların ve ünitelerinin yalnızca yurt dışına çıkışlarında yakıt tesliminde uygulanır.

10.2.3.2.3. SERBEST BÖLGELERDE TAŞIMACILIK İSTİSNASI

Transit taşıma ve transit aktarmaya tabi, serbest bölgeye giriş ve çıkışı işlemleri, Serbest Bölge Müdürlüğünün izniyle yapılır.

Türkiye de; serbest bölgeden, başka bir serbest bölgeye ihracat amaçlı transit taşıma işlemleri KDV 'den muaftır.

İhracat amaçlı olmayan malların taşınması ise KDV'ye tabidir.

ÖRNEK;

Aslan A.Ş serbest bölgede ürettiği ihracat amaçlı mallarını yurt içindeki serbest bölgelerden limanlara, limanlardan serbest bölgelere karayolu ile taşınması işlemi KDV'den istisnadır.

(KDVKn.17.4.1), (KDBGUT:II.F.4.9) ve (11.s.n.KDBGUT-6)

10.2.3.3. TRANSİT TAŞIMACILIKTA İSPAT BELGELERİ

Türkiye de transit taşımacılık hükümlerinin geçerli olması için vergi yasaları yönünden aranan belgeler vardır.

Transit taşımacılık işinin mahiyetine göre geçerli belgeler aşağıda açıklanmıştır;

Kara Taşımacılığında Geçerli Belgeler;

Transit Beyannamesi,

TIR Karnesi,

Form 302 Belgesi,

Kara Manifestosu,

Yük Senedi "CMR",

Geçiş Belgesi "Dozvola",

Özet Beyan veya Özet Beyan Yerine Geçen Belgeler,

Özet Beyana Dayanak Oluşturan Tevsik Edici Belge,

Transit Refakat Belgesi.

Deniz ve Havayolu Taşımacılığında Geçerli Belgeler;

Deniz veya Hava Manifestosu,

Deniz veya Hava Konşimentosu,

Transit Beyannamesi,

Demiryolu Taşımacılığında Geçerli Belgeler;

Transit Beyannamesi,

"CIV Belgesi" Uluslararası demiryolu taşımacılığı anlaşması kapsamında demiryolu ile yapılan eşya taşımada kullanılan belgedir.

“CIM Belgesi” Topluluk transit rejiminin uygulanabildiği yerlerde, bu rejim altındaki demiryolu ile yapılan taşıma işlemlerinde beyanname yerine kullanılan belgedir.

Remiz Bülteni,

Yukarıda sayılan belgeler, yapılan taşıma işinin uluslararası taşımacılık işi kapsamında olduğunu ispat etmesi ve gümrük giriş çıkış tarihiyle ilişkilendirilmesi kaydıyla geçerli belge olarak kabul edilir.

Organizatör firmalar içinde aynı belgeler aranır.

10.3. LOJİSTİK İŞLEMLERİ ¹

Lojistik sözünde genelde taşıma ve depolama algısı yaygındır.

Günümüzde sadece, “eşya ve belgelerin hareketi ve depolanması” şeklinde ifade edilmektedir. Bu yeterli değildir.

Lojistik kavramı, tedarik, üretim ve dağıtım faaliyetlerine yönelik olarak, kaynakların tahsis edilmesi ve kontrolü sürecidir.

Dünyanın en büyük lojistik organizasyonu olan Tedarik Zinciri Uzmanları Konseyi’nin (CSCMP) tanımıyla;

Lojistik; “Müşterinin ihtiyaçları doğrultusunda hizmetler de dâhil olmak üzere tüm ürünlerin ve ilgili bilgilerin çıkış noktasından varış noktasına kadar etkili ve verimli bir biçimde taşınması ve depolanması için gerekli prosedürleri planlama, uygulama ve denetleme sürecidir.

Tüm ürünlerde, lojistikten ve lojistik işlemlerinden söz edilebilir.

Bu işlemlere aşağıdaki örnekler verilebilir;

Fırından alınan ekmekte, unun depolanması;

Gazete bayisinden alınan bir dergide, derginin ve gazetelerin tüm yurt çapındaki bayilere ulaşması için yapılan nakliye ve dağıtım işlemleri,

Mağazadan aldığınız gömleğin üretilmesinde yurtdışından alınan ipliğin gümrüklemesi, lojistiğin bir parçasıdır.

Kısacası lojistik, hayatımızın istisnasız her alanında yer alan son derece önemli bir unsurdur. (www.lojiport.com)

¹ “Dış Ticarete Lojistik” Koban E. ve KESER H.Y. 6.Bsk. Ekin Yayınevi

10.3.1. LOJİSTİK İLKELERİ

Lojistik faaliyetlerin yürütülmesinde lojistik ilkelerine uygun hareket edilmesi işletme için üstünlük yaratır. İşletmenin başarı performansını artırır. İş akışının izlenebilir olmasını sağlar.

Lojistik ilkeleri aşağıda açıklanmıştır;

Uyum: Lojistik süreçte planlamacılar, uygulayıcılar ve nihai müşteriler arasında doğru bilgi akışı ve koordinasyonun sağlanmasıdır.

Sadelik: Birden çok işletmeye uzanan lojistik operasyonların, planlanması ve uygulaması sırasında karmaşık bir yapı yerine, yalın ve kolay uygulanabilir bir sistematik yapının kurulmasıdır.

Esneklik: Lojistik işlemlerinde, değişen taleplere göre farklı ve çözüm üretebilecek alternatif uygulamalara sahip olmaktır. A hizmet planı yanında, B ve C planlarının hazır olması gibi.

Ekonomiklik: Lojistik işlemlerin en az maliyetle gerçekleştirilmesi tercih edilir. Bu amaçla kaynakların etkin ve verimli kullanılmasına yönelik yeni stratejilerin ortaya konulması gerekir.

Standartlara Uygunluk: Yurt içi ve yurt dışı iş akışında kullanılan yöntemlerde standartların esas alınmasıdır. Malzemede, hizmetlerde ve kullanılan yöntemlerde standartlara dikkat edilir.

İş Süreçlerinin Doğru Sıralanması: Lojistik uygulamalarda başarılı olmanın esası, diğer temel ilkelerle de uyumlu olacak şekilde faaliyetlerin doğru bir planlama ile gerçekleştirilmesidir.

İzlenebilirlik; Özellikle elektronik alt yapının ve bilgi işlem teknolojinin gücü ile tüm iş akışı hakkında istenen bilginin anında verilebilmesi sağlanır. Buna bağlı olarak karşılaşılabilecek muhtemel sorunların başlangıçta önlenir.

Yukarıda açıklanan ilkelerin uygulanması halinde lojistik işlemlerde verim ve kalite artışı sağlanır.

10.3.2. LOJİSTİK FONKSİYONLARI

İşletmeler artan rekabet koşulları ile maliyet sürecini karşılaştırır.

Küreselleşmedeki gelişme,

Farklılaşan, çeşitlenen ürün ve hizmet ihtiyacı,

Ürüne olan talebin ve piyasanın değişen görünümü,

Üretim sistemi yanında, lojistik işlemlerinin yönetilmesi, Rekabet koşullarını gözden geçirmeye zorlamaktadır.

Lojistik işlemlerin verimli yönetilmesi, rekabet koşullarını ve maliyet sürecini önemli ölçüde etkiler.

Lojistikte algılamının artık sadece dağıtım yönetimi şeklinde olmaması önemli bir gelişmedir. Bugün gelinen noktada işletmeler artık lojistik faaliyetleri; işleri tamamlayan ve değer yaratan bir süreç olarak görmektedir. Burada lojistik fonksiyonları, işlemleri ve tedarik zinciri önemli rol almaktadır.

Lojistik fonksiyonları ve işlemleri aşağıda açıklanmıştır;

Lojistik fonksiyonları; temel ve yardımcı fonksiyonlar olarak iki başlık altında incelenmiştir.

TEMEL LOJİSTİK FONKSİYONLARI;

- Sipariş kabulü ve yönetimi,
- Materyal, ekipman tedariki,
- Müşteri hizmetleri için standartların belirlenmesi,
- Depolama ve depolama yönetimi,
- Depolama faaliyetlerinin organizasyonudur.

YARDIMCI LOJİSTİK FONKSİYONLARI;

- Ürünlerin ambalajlanması,
- Uygun olmayan ürünlerin geri dönüşü,
- Artık ürünlerin düzenlenmesi,
- Bilgi yönetimidir.

LOJİSTİK İŞLEMLERİ;

- Yükleme, boşaltma,
- Yük / kargo taşıma,
- Yük / kargo depolama,
- Malların kabulü ve depolardan alınması,
- Sınıflandırma,
- Bilgi toplama, güvenle saklama, gönderme,
- Tedarikçi ve satın alıcılarla muhasebe işlemleri,
- Yük/taşıma sigortalaması,

- Mallar üzerindeki mülkiyetin devri,
- Müşteri belgeleri yönetimidir.

10.3.3. LOJİSTİKTE DIŞ KAYNAK KULLANIMI

Maliyet veya verimlilik gibi çeşitli sebeplerle firmaların lojistik faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını bu konuda uzmanlaşmış firmalardan sağlamasıdır.

Günümüzde işletmelerin büyük bir kısmı, ana işleri dışında kalan bazı iş süreçlerini lojistik destek altında dışarıdan tedarik etmektedir. Bu uygulamaya “Dışardan Kaynak Kullanımı” adı verilir. Bu şekilde hareket eden bir firma, kendi esas işine adapte olur. İşletme içi verimlilik artar.

Orta ve küçük ölçekli (*Türkiye de KOBİ*) işletmelerin lojistik operasyonlarını kendi bünyelerinde gerçekleştirebilecek alt yapıyı kurmaları, büyük ölçekli işletmelere göre çok daha zor ve maliyet gerektirir.

Önceleri sadece taşıma hizmeti için dışarıdan tedarik yöntemi tercih edilirdi. Bugün geline nokta; tüm lojistik iş süreçleri için dış tedarik, dış kaynak kullanımı tercih edilmektedir.

ÜÇÜNCÜ PARTİ LOJİSTİKTE (3 PL)

Lojistikte dış kaynak kullanımındaki sürece verilen isme “3PL” denilir. Üç (3) sayında amaç üç firma varsayımdır.

Burada birincisi gönderici X firması, ikincisi alıcı Y firması, üçüncü ise her iki firma arasında köprü vazifesi gören konusunda uzmanlaşmış Z Lojistik firmasıdır. İşte maliyet ve verimlilik gibi nedenlerle lojistik işinin bir kısmının ya da tamamının devredildiği üçüncü Z Lojistik firmasıdır. Bu nedenle bu uygulamanın ismi; 3PL 'dir.

10.3.4. LOJİSTİK İŞLETMELERİNDE BELGELER

Lojistik İşletmeciliğinde belgeler;

- Yetki belgesi,
- Muhasebe geçerli belgeler ve
- Yurt dış lojistik işlemlerinde geçerli belgeler olarak işlenecektir.

10.3.4.1. Lojistik İşletmeciliği Yetki Belgesi

Lojistik işletmeciliğinde en önemli belge “**Yetki Belgesi**” dir.

Lojistik İşletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilerin;

“**L**” Türlü Yetki Belgesi grubundan yer alan “**L1**” ve “**L2**” yetki belgesi alması gerekir.

“**L Türlü Yetki Belgesi**” Ticari amaçla LOJİSTİK İŞLETMECİLİĞİ yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir.

İki gruba ve faaliyet alanına ayrılır.

L1 Yetki Belgesi: Yurtiçi lojistik işletmeciliği yapacaklara verilir.

L2 Yetki Belgesi: Yurtiçi ve uluslararası lojistik işletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir.

BELGE TÜRLERİ ve GÖREVLERİ

Belge türleri, çeşitleri ve görevleri aşağıda açıklanmıştır.

Bu belge T.C Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, “Karayolu Taşıma Yönetmeliği” kapsamına giren;

Taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu,

Taşıma işleri organizatörlüğü,

Nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği,

Lojistik işletmeciliği, dağıtım işletmeciliği,

Terminal işletmeciliği ve benzeri faaliyetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilere verilir.

Yetki belgesi, A, B, C, D, F, G, H, K, **L**, M, N, P, T olarak türlere ayrılır. Bu belgeler gerçek ve tüzel kişilere verilir.

A Türlü Yetki Belgesi: Otomobille yolcu taşımacılığı için verilir. A1, A2 Türleri mevcuttur.

B Türlü Yetki Belgesi: Otobüsle yolcu taşımacılığı için verilir. B1, B2, B3 türleri mevcuttur.

C Türlü Yetki Belgesi: Yurtiçi ya da uluslararası eşya taşımacılığı veya hususi taşımacılığı için verilir. C1, C2, C3 türleri mevcuttur.

D Türlü Yetki Belgesi: Otobüsle tarifeli veya tarifesiz yurtiçi yolcu taşımacılığı veya hususi taşımacılık yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir. D1, D2, D3, D4 türleri mevcuttur.

F Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla yolcu taşımacılığı alanında acentelik yapacak kişilere verilir. F1, F2, türleri mevcuttur.

G Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla eşya veya kargo taşımacılığı alanında acentelik yapacak kişilere verilir. G1, G2, G3 türleri mevcuttur.

H Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla yurtiçi ve uluslararası eşya taşımacılığı alanında komisyonculuk yapacak kişilere verilir. H1, H2, türleri mevcuttur.

K Türü Yetki Belgesi: Yurtiçi eşya taşımacılığı veya hususi taşımacılık yapacak kişilere verilir. K1, K2, K3 türleri mevcuttur.

L Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla **LOJİSTİK İŞLETMECİLİĞİ** yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir.

Faaliyetin şekline göre aşağıdaki türlere ayrılır:

L1 Yetki Belgesi: Yurtiçi lojistik işletmeciliği yapacaklara,

L2 Yetki Belgesi: Yurtiçi ve uluslararası lojistik işletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir.

M Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla tarifeli, kargo işletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir. M1, M2, türleri mevcuttur.

N Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla nakliyat ambarı işletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir. N1, N2, türleri mevcuttur.

P Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla dağıtım işletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilere verilir. P1, P2, türleri mevcuttur.

R Türü Yetki Belgesi: Ticari amaçla eşya taşımacılığı alanında taşıma organizatörlüğü yapacak kişilere verilir. R1, R2, türleri mevcuttur.

T Türü Yetki Belgesi: Terminal işletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kuruluşlarına verilir. T1, T2, T3 türleri mevcuttur.

Yukarıda belge türlerinde görüldüğü gibi Lojistik İşletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilerin L1 ve L2 belgesi alması gerekecektir.

T.C. ULAŞTIRMA, DENİZCİLİK VE HABERLEŞME BAKANLIĞI
KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YETKİ BELGESİ

VERİLİŞ TARİHİ	GEÇERLİLİK TARİHİ	NUMARASI
09/11/2017	07/04/2021	107 U-NET L2 34 688
YETKİ BELGESİ SAHİBİ (U-NET NO : 949963)		
TİCARİ UNVANI	EMİT SÖĞÜK DEPOCULUK ANŞİTİ	
KİSA UNVANI	-	
ADRES	KARAYOLU DÜZENLEME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
TİCARET SİCİL NO	-	
VERGİ DÄRESİ / NO	YETKİ BELGESİ : 100077225	

BU YETKİ BELGESİ, ULUSLARARASI VE YURT İÇİ LOJİSTİK İŞLEMLERİNDEN YARINAKİ ÖZENE VERİLMEKTEDİR.

“L2 Yetki Belgeleri”

Yanda Yurtiçi ve uluslararası lojistik işletmeciliği yapacak gerçek ve tüzel kişilere L2 Yetki Bilgesi verilir.

T.C Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, “Karayolu Taşıma Yönetmeliği” 8.01.2018.t.30295.s.R.G

10.3.4.2. Lojistik İşletmeciliği Muhasebesinde Geçerli Belgeler

Lojistik işletmeleri için muhasebede geçerli belgeleri;

• DOĞAL MUHASEBE BELGELERİ,

- **Alışlara Ait Belgeler;**
  - Alış Faturaları
- **Satışlara Ait Belgeler;**
  - Satış Faturaları
  - Perakende Satış Vesikaları
  - Kasa Fişleri
  - Yolcu Listesi
  - Taşıma İrsaliyesi
- **Giderlere Ait Belgeler;**
  - Gider Pusulası,
  - Müstahsil Makbuzları,
  - Serbest Meslek Makbuzları,
- **Genel Nitelikli Belgeler,**
  - Ticari Mektuplar
  - Kira Kontratları
  - Banka Makbuzları ve Hesap Özetleri
- **Tahsilat ve Ödeme Belgeleri,**
- **Mahsup Belgeleri,**
- **Devlet Kurumları Makbuzları,**
- **Sözleşmeler olarak çeşitlendirilir.**

- **YAPAY MUHASEBE BELGELERİ**

- Giderlere ilişkin yapay belgeler,
- Envanter ile ilgili yapay belgeler,
- Maliyet Muhasebesi belgeleri,
- Malzeme satın alma istek fişleri,
- Malzeme depo giriş fişi,
- Stok kartları,
- Malzeme çıkış fişi,
- Üretim Listesi,
- Haberleşme belgeleri.

- **V.U.K. GÖRE DÜZENLENEN BELGELER**

- Vergi Usul Kanunun (V.U.K) göre düzenlenen belgeler, Fatura, Sevk İrsaliyesi, Perakende Satış Vesikaları, Gider Pusulası, Müstahsil Makbuzu, S.M. Makbuzu, Ücret Bordrosu, Yolcu Listesi, Taşıma İrsaliyesi belgelerdir. Bu belgeler bu kitapta birinci bölümde açıklanmıştır.

- **T.T.K. GÖRE DÜZENLENEN BELGELER**

- Türk Ticaret Kanunun (T.T.K) göre düzenlenen belgeler, Poliçe, Bono, Çek, Hisse Senedi, Tahvil, Emtia Senetleri, Ordino, Konşimento, Hamul Senedi, Taşıma senedidir. (Kynk; Fındık H, Öztürk E. “L.İ.M” a.g.e. s; 49)

10.3.4.3. LOJİSTİKTE KULLANILAN YURT DIŞI BELGELER

Yurt dışı Lojistik işlemlerinde kullanılan belgeler aşağıda açıklanmıştır.

- **Navlun Faturası**

İhracatçı firma, uluslararası taşıma şirketinden taşıma bedeli karşılığında belge (makbuz) alır. İhracatçı firmanın navlun bedelini, ithalatçı firmaya ödediğini ispatlayan belgeye Navlun Faturası denir.

- **Gümrük Beyannamesi**

Gümrük beyannamesi sekiz (8) nüsha olarak düzenlenir. İlk beş nüsha ihracat da, son üç nüsha ise ithalat da kullanılır.

“TAŞIMA BELGELERİ”

- **Kara Yolu Konşimentosu** (Highway Bill of Lading)

Kamyonla yapılan taşımalarda taşıyıcı tarafından “Taşıma Senedi” CMR düzenlenir. Bu senet Türk ve yabancı kara nakil vasıtaları Kamyon veya TIR ile yapılan nakliyatlarda nakliyat şirketlerince düzenlenir.

- **Deniz Konşimentosu**, (Marine Bill of Lading)

Malı yükletenin isteği üzerine, uluslararası taşıma firması tarafın-dan düzenlenip yükletene verilen, malın yüklendiğini ve belirlenen şekilde taşınıp varış yerinde alıcısına teslim edileceğini taahhüt eden belgedir.

- **İkinci Kaptan Makbuzu** (Second Captain Receipt)

Malların gemiye yüklendiğini gösteren ve daha sonra deniz konşimentosu ile değiştirilen belgedir.

- **Rıhtım Makbuzu** (Dock receipt)

Mallar yüklenmek üzere rıhtıma gönderildiğinde düzenlenir.

- **Havayolu Konşimentosu**, (Airway Bill of Lading)

Mallar havayolu ile sevk edildiğinde düzenlenen ve sadece makbuz niteliğine sahip bir konşimentodur. İthalatçı adına 12 nüsha düzenlenir.

- **Demir Yolu Hamule Senedi** (Railways Hamulu Shares)

Malların demir yolu ile sevki halinde, ihracatçı ile demiryolu idaresi arasında düzenlenen taşıma belgesidir. 6 nüsha olarak düzenlenir.

- **Nakliyecisi Makbuzu** (Transporter Receipt)

Demir yolu veya çoğunlukla karayolu ile taşımacılıkta kullanılan Nakliyecisi Makbuzu, taşıma komisyoncuları tarafından belli bir ücret karşılığında kendi adlarına ve başkaları hesabına mal taşıyan nakliye firmaları tarafından düzenlenen belgelerdir.

- **FIATA Taşıma Belgeleri** (FIATA Transport Documents)

FIATA taşıma belgeleri nakliyecisi makbuzudur. Bu belgeye, FIATA (Uluslararası Taşıma Acenteleri Birlikleri Federasyonu) tarafından, kendisine üye olan taşıma acenteleri için standart hale getirilmiş ve sadece karayolu taşımacılığında kullanılan belgelerdir.

Üç tip FIATA taşıma belgesi vardır:

- a) FIATA-FCR (Taşımacının Teslim Alındı Belgesi)
- b) FIATA-FCT (Nakliyecisi Taşıma Belgesi)
- c) FIATA-FBL (FIATA Kombine Konşimentosu) dir.

- **Paket Postası Makbuzu** (Package Mail Receipt)

İhracata konu olan malların posta ile de gümrük beyanı açılarak sevki yapılabilir. İthalatçıya posta ile gönderilecek malın bulunduğu kolinin doğrudan ithalatçı veya ithalatçının bankasına sevk edilmek üzere “Posta İdaresi” ne verilmesi karşılığında düzenlenen belgedir.

- **Çeki Listesi** (Packing List)

İhracatçı firmanın, ihracat gümrük beyannamesi ve konşimentoda beyan ettiği malların net, brüt ağırlıkları ile hacimlerine ilişkin dökümünü, yani hangi taşıta ne kadar mal yüklendiğini, her paketin (çuval, kasa, varil vb.) ne kadar ağırlık içerdiğini, gösteren belgedir.

- **Koli Listesi**

Dökme olmayan ve koliler ile sevk edilen malların, her koli içindeki miktar ve ölçüleri ile koli sayısını ambalajlar açılmadan gösterir.

- **Sigorta Belgeleri ve Sigorta Poliçesi**

Sigorta poliçesi, dış ticarete konu olan malların, yüklenildikleri yerden ithalatçıya teslim edilecekleri âna kadar uğrayabilecekleri hasarlara veya avaryalara karşı sigorta edildiklerini gösteren belgedir. Sigorta poliçesi, sigorta şirketleri veya temsilciler tarafından düzenlenir.

- **TIR Karnesi;**

Uluslararası Karayolu Taşımacıları Birliği (IRU) tarafından basılarak üye ülkelerin kefil kuruluşları aracılığıyla, taşıyıcıların kullanımına sunulan, TIR Sistemi ve yönetmeliği kapsamında eşya taşımaya yarayan bir belgedir. (Kynk; Gürsoy Y. “D.T.İ.M” a.g.e, s; 10-11)

10.3.4. LOJİSTİK İŞLETMECİLİĞİNDE DEFTERLER

Lojistik işletmeciliğinde kullanılan defterler aşağıda açıklanmıştır.

Bilanço esasına göre tutulacak defterler,

- Yevmiye defteri,
- Deter-i kebir,
- Envanter defteri olarak birinci bölümde açıklanmıştır.

Lojistik İşletmesinin sorumluluk alanına göre tutması gereken defterler;

- İmalat defteri,
- Bitim işleri defteri,

- Ortaklar Pay Defteri,
- Karar Defteri,
- Ambar Defteridir.

Lojistik İşletmelerinde; muhasebe defteri dışında, **Taşıma Modlarına Göre Değişen Tutulması Gerekli, Defterler;**

- **Kara Yolu Taşımacılığında;** Seyir Defteri ve Ambar Defteri,
- **Deniz Yolu Taşımacılığında;** Yakıt Alım Defteri, Gemi Jumal Defteri, Seyir Defteri.
- **Demir Yolu Taşımacılığında;** Vukuat Defteri, İlgili Raporların Tanzimi.
- **Hava Yolu Taşımacılığında;** Pilot Seyir Defteri kullanılır.

(Kynk; Fındık H, Öztürk E. “L.İ.M” a.g.e. s; 52)

10.3.5. ÖRNEK LOJİSTİK SÜRECİ VE MALİYET HESAPLAMA

Aşağıda **Lojistik İşletmesinde** örnek olarak;

“LOJİSTİK HİZMET MALİYETİ HESAPLAM ve SATIŞ FİYATI” tespit tablosu düzenlenmiştir.*¹

ÖRNEK; XYZ A.Ş Otomobil fabrikası 2020 yılı birinci altı aylık dönem, metal ham madde tedarik işlemlerini Ege Lojistik A.Ş vermiştir.

Maliyet Unsurlarını oluşturan 180 günlük (6 aylık) sözleşme tutarları ve yüzde oranları (%) aşağıdaki şekilde karara bağlanmıştır.

- 1 Kilogram Ham Madde Satın Alma Fiyatı; 2.-T.L,
- Karayolu Araç Yükleme Fiyatı; Kilo Başına 0,025 Kuruş
- Karayolu Araç Boşaltma Fiyatı; Kilo Başına 0,025 Kuruş
- Karayolu Araç Ulaşım Fiyatı; Kilo Başına 0,035 Kuruş
- Depolama Giderleri Kilo Başına 0,050 Kuruş
- Ambalaj İşaretleme Etiketleme Gideri; Kilo Başına 0,015 Kuruş,
- Diğer Giderler Kilo Başına 0,100 Kuruş,
- Sabit Giderlerin Lojistik Hizmet İçindeki Payı % 40,
- Yönetim ve İşletme Giderlerinin Lojistik Hizmet Payı; % 20,
- Maliyete İlave Edilen Vergi, Resim ve Harçlar Payı kilo başına 0,220 liradır. Ya da 22 kuruştur.

- İşletmenin Lojistik Hizmet Kâr Payı oranı % 25 olarak dikkate alınacaktır.

İSTENENLER; Ege Lojistik A.Ş 'nin, XYZ A.Ş Otomobil Fabrikasına 2020 yılı birinci dönem 180 günlük sözleşmesi gereği;

- Lojistik Hizmetin Maliyetini hesaplayınız.
- Lojistik Hizmet Satış Fiyatı hesaplama tablosunu düzenleyiniz.
- Lojistik Hizmet Faturasını düzenleyiniz.

Lojistik Hizmet Maliyeti ve Satış Fiyatı Tablosu;

Aşağıdaki şekilde hesaplanmıştır;

	Lojistik Hizmet Maliyeti ve Satış Fiyatı Ton (1.000 Kg)	Tutarı T.L (")
a)	Ham Madde Maliyeti (1.000 x 2= 2.000)	2.000.-
b)	Karayolu Araç Yükleme (1.000 x 0,025= 25)	25.-
c)	Karayolu Araç Boşaltma (1.000 x 0,025= 25)	25.-
d)	Karayolu Araç Ulaşım (1.000 x 0,035= 35)	35.-
e)	Depolama (1000 x 0,05= 50)	50.-
f)	Ambalaj, İşaretleme ve Etiketleme (1.000 x 0,015= 15)	15.-
g)	Diğer Giderler (1.000 x 0,10= 100)	100.-
h)	Bir ton lojistik satın alma, depolama ve sevk maliyeti (a + b + c + d + e + f + g =h)	2.250.-
i)	Sabit Giderlerin Payı % 40; (h x 0,40)	900.-
k)	Lojistik Tedarik Maliyeti (h + i= k) (2.250 + 900)	3.150.-
l)	Yönetim ve İşletme Giderlerinin Payı %20 (k x 0,20)	630.-
m)	Maliyete ilave edilen vergi, resim, harçlar (1.000 x 0,22)	220.-
n)	Lojistik Hizmet Maliyeti (k + l + m = n)	4.000.-
o)	İşletme Kâr Payı tutarı %25 (n x 0,25= o)	1.000.-
p)	Bir ton Lojistik Hizmet Fiyatı , KDV Matrahı (n+o=p) (KDV hariç Lojistik Hizmet fiyatı da denilebilir).	5.000.-
r)	Bir ton Lojistik Hizmet KDV tutarı (p x 0,18 = r)	900.-
s)	KDV dâhil bir ton Lojistik Hizmet fiyatı (p + r = s)	5.900.-

Sözleşme gereği; Ege Lojistik A.Ş her bir ton (1.000 Kg) tedarik için XYZ A.Ş Otomobil firmasına 5.000.- T.L + 900.- T.L KDV olmak üzere toplam 5.900.- T.L tutarında satış faturası düzenleyecektir.

YURT İÇİ LOJİSTİK HİZMET FATURASI;

Lojistik Hizmet Satış Faturası; Yurt içinde bir alıcı firma olması halinde aşağıdaki şekilde düzenlenecektir.

EGE LOJİSTİK A.Ş		FATURA		Fatura No: A-1122	
Organize Sanayi Bölgesi. No.11					
Alıcı: XYZ Tic. San. A.Ş		T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı		Bursa Nilüfer	
1 Adet	Lojistik Hizmet Bedeli	5.000.-		5.000.-	
Yasasız GİRİŞİ		Toplam		5.000.-	
		KDV Tutarı % 18 :		900.-	
		GENEL TOPLAM :		5.900.-	

YURT DIŞI LOJİSTİK HİZMET FATURASI;

Lojistik Hizmet Satış Faturası; Yurt dışında bir alıcı (ithalatçı) firma olması halinde aşağıdaki şekilde düzenlenecektir.

EGE LOJİSTİK A.Ş		FATURA		Fatura No: A-1122	
Organize Sanayi Bölgesi. No.11					
Alıcı: Expo A.G Almanya		T.C Hazine ve Maliye Bakanlığı		Bursa Nilüfer	
1 Adet	Lojistik Hizmet Bedeli	5.000.-		5.000.-	
Yasasız GİRİŞİ		Toplam		5.000.-	
		KDV Tutarı % 18 :		0.-	
		GENEL TOPLAM :		5.000.-	
Not; Hizmet ihracatında KDV Muafıdır. KDGUT-2.A					

NOT; Yurt dışına Lojistik hizmet satışı ihracattır. KDV 'den muafır.

*1 Gürsoy Y; "UFRS Uyumlu; Sektörlerde GENEL MUHASEBE Uygulamaları" 2020 Ekin Yayınevi, Bursa Syf; 283-285